

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Zesentwintigste zondag door het jaar

Ezechiël 18, 25-28 • Psalm 25 • Brief aan de Filippenzen 2, 1-11 • Matteüs 21, 28-32

Naar daden beoordeeld

Een man had twee zonen. Dat is een bekende Bijbelse openingszin. Een Bijbelse vader heeft vaak 'twee zonen'. Denk aan Kaïn en Abel, Ismaël en Isaak, Esau en Jakob, Efraïm en Manasse, de parabel van de verloren zoon... Bijbelverhalen nodigen uit tot herkenning. Het verhaal gaat over mij. Wie van beide zonen ben ik? Heel vaak ben ik ze allebei. Ik herken ze alle twee in mij. Het verhaal verheldert mijn leven, het openbaart mij hoe vaak ik beheerst wordt door tegenstrijdige motieven, verlangens en strevingen. Het laat mij zien voor welke keuze ik sta.

Zo ook de parabel die Jezus in het evangelie van deze zondag vertelt. De ene zoon zegt neen, de andere ja. Bemerkt dat de vader niet reageert op de afwijzing van zijn ene zoon. Dat is zeer ongewoon in het licht van de cultuur van het oude Oosten. Daar was het gezag van een vader absoluut en onbetwistbaar. Maar deze vader schept ruimte en vrijheid, ook voor een negatief antwoord. Het komt ook niet op het spreken aan, maar op het doen.

De zonen worden naar hun daden beoordeeld. De zoon die ja heeft gezegd, maakt zijn woord niet waar. Zo zijn de hogepriesters en de oudsten aan wie Jezus deze parabel vertelde: zij zijn niet tot inkeer gekomen en hebben aan Johannes de Doper noch aan Jezus geloof geschonken. De andere zoon krijgt spijt en gaat toch. Hij 'doet ja': hij volbrengt de wil van de vader. Zo zijn de tollenaars en de zondaars die wel geloof schonken aan Johannes de Doper en aan Jezus. Zij zullen eerder het rijk Gods binnengaan.

Naar onze daden worden wij beoordeeld – daarover gaat ook de eerste lezing, waarin de profeet Ezechiël aan het woord is. Ezechiël trad als profeet op in de Babylonische ballingschap. Daar kreeg hij af te rekenen met allerlei gevoelens en reacties van de ballingen. Zij uitten bijvoorbeeld beschuldigingen aan het adres van God. Ze zeiden: „Wij moeten onschuldig boeten voor de zonden van onze voorouders.” „De vaders hebben zure druiven gegeten en de tanden van de kinderen zijn er stroef van” (Ezechiël 18, 2). De profeet gaat nader in op dit probleem. Hij wijst het zojuist aangehaalde spreekwoord af. Een kind wordt niet gestraft voor de zonden van zijn ouders. Alle mensen zijn voor God gelijk. Elke mens is persoonlijk verantwoordelijk voor zijn eigen daden (Ezechiël 18, 3-20).

Bovendien kan een mens van levenswijze veranderen. Een rechtvaardige kan van de rechte weg afwijken: hij zal sterven. Een onrechtvaardige kan zich bekeren: hij zal leven. Daarover gaat de passage die als lezing is gekozen. Ezechiël zegt tot de ballingen: „Kom nu niet beweren: 'De weg van de Heer is niet recht!'. Wees niet zo vlug met beschuldigingen aan het adres van God. Zijn het niet veeleer jullie wegen die niet recht zijn? Is het wel zo zeker dat jullie geen verantwoordelijkheid dragen voor de huidige toestand? Naar jullie daden zullen jullie beoordeeld worden.”

In de chaos van de ballingschap pleit Ezechiël voor morele weerbaarheid en ethische vernieuwing. Het heeft geen zin te vluchten in jammerklachten en loze slogans. God schept geen behagen in de dood van de zondaar, integendeel, Hij wil het leven. Maar dan moet ieder zijn persoonlijke verantwoordelijkheid opnemen. Kort en krachtig besluit Ezechiël: „Bekeer u dus en blijf in leven!” (zie Ezechiël 18, 29-32, de verzen die onmiddellijk op de lezing volgen).

Keren we terug naar de parabel van Jezus in het evangelie. We zouden ons nog een derde zoon kunnen voorstellen, een die ja zegt én ook doet wat hij zegt. Die ware Zoon van de Vader is Jezus. Hij heeft vanaf het begin volwaardig ja gezegd én in vrijheid ten volle de wil van de Vader gedaan – tot het uiterste toe, zie wat Paulus schrijft in de tweede lezing. Zoals Jezus staan ook wij voortdurend voor de keuze. Hij laat ons zien hoe onze keuze altijd zou moeten zijn: ja aan het leven, neen aan de machten van het kwaad en de dood. Uit ervaring weten wij hoe dubbel ons hart kan zijn, hoe vaak onze woorden en onze daden uit elkaar gaan. Wij weten hoe vaak wij neen zeggen en – erger – 'neen doen'. Maar de kans tot inkeer wordt ons altijd weer geschonken, en naar onze daden zullen wij worden beoordeeld.

PAUL KEVERS

ZESENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR
28 september 2008

Eerste lezing *Ezechiël 18, 25-28*

Dit zegt de Heer:

„Gij beweert: De weg van de Heer is niet recht! Huis van Israël, luister toch! Zou het werkelijk mijn weg zijn, die niet recht is? Zijn niet veeleer uw wegen niet recht? Als een rechtvaardige zich van zijn rechtvaardigheid afkeert en kwaad gaat doen, dan zal hij daaraan sterven, sterven om het kwaad dat hij gedaan heeft.”

„En als de boosdoener zich van zijn boze daden afkeert en gaat handelen naar rechtschapenheid en deugd, dan zal hij in leven blijven. Als hij toch tot inzicht komt en zich afkeert van zijn slechte daden, dan blijft hij zeker leven, dan zal hij niet sterven.”

Tweede lezing *Brief aan de Filippenzen 2, 1-11*

Broeders en zusters,

Als vermaning in Christus en liefdevolle bemoediging iets vermogen, als gemeenschap van Geest, als hartelijkheid en mededogen u iets zeggen, maakt dan mijn vreugde volkomen door uw eenheid van denken, uw eenheid in de liefde, uw saamhorigheid en eensgezindheid. Geeft niet toe aan partizucht en ijdelheid, maar acht in ootmoed de ander hoger dan uzelf. Laat niemand zijn eigen belangen behartigen, maar liever die van zijn naasten. Die gezindheid moet onder u heersen welke ook Christus Jezus bezielde.

Hij die bestond in goddelijke majesteit, heeft zich niet willen vastklampen aan de gelijkheid met God. Hij heeft zichzelf ontledigd en het bestaan van een slaaf op zich genomen. Hij is aan de mensen gelijk geworden. En als mens verschenen, heeft Hij zich vernederd, door gehoorzaam te worden tot de dood, tot de dood aan een kruis. Daarom heeft God hem hoog verheven en Hem de naam verleend die boven alle namen is, opdat bij het noemen van zijn naam zich ieder een knie zou buigen in de hemel, op aarde en onder de aarde, en iedere tong zou belijden tot eer van God, de Vader: Jezus Christus is de Heer.

Evangelie *Matteüs 21, 28-32*

In die tijd zei Jezus tot de hogepriesters en de oudsten van het volk:

„Wat denkt ge van het volgende? Een man had twee zonen. Hij ging naar de eerste toe en zei: ‘Mijn zoon, ga vandaag werken in mijn wijngaard.’ ‘Goed vader’, antwoordde deze, maar hij deed het niet. Toen ging hij naar de tweede en zei hetzelfde. Deze antwoordde: ‘Neen, ik wil niet’; maar later kreeg hij spijt en ging toch. Wie van de twee heeft nu de wil van zijn vader gedaan?”

Zij antwoordden: „De laatste.”

Toen zei Jezus hun: „Voorwaar, Ik zeg u: de tollenaars en de ontuchtige vrouwen gaan eerder dan gij het Rijk Gods binnen. Johannes kwam tot u en beoefende de gerechtigheid; toch hebt gij hem geen geloof geschonken, terwijl de tollenaars en de ontuchtige vrouwen hem wel geloof schonken. Maar zelfs, nadat ge dit had gezien, zijt ge toch niet tot inkeer gekomen en hebt ge hem geen geloof geschonken.”